

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 29 maja 2025 r.
wniosku Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich z dnia 26 marca 2025 r. (sygn. akt II Kp 315/24), o przekazanie sprawy zażalenia na postanowienie Prokuratury Rejonowej w Strzelcach Opolskich z dnia 20 sierpnia 2024 r., sygn. akt [...] o odmowie wszczęcia śledztwa,
na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

przekazać sprawę zażalenia na postanowienie Prokuratury Rejonowej w Strzelcach Opolskich z dnia 20 sierpnia 2024 r., sygn. akt [...] o odmowie śledztwa do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach.

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich II Wydział Karny z dnia 26 marca 2025 r. (bez sygn. akt podanej w postanowieniu) na podstawie art. 37 § 1 k.p.k. zwrócono się do Sądu Najwyższego o rozważenie możliwości przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Wniosek dotyczył sprawy J. C., w której złożono zażalenie na postanowienie Prokuratury Rejonowej w Strzelcach Opolskich z dnia 20 sierpnia 2024 r. (sygn. akt [...]) o odmowie wszczęcia śledztwa. Postanowienie to dotyczyło:

1. Wielokrotnego niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariuszy publicznych (policjantów: [...], prokurator X.3 Y.3 oraz inne osoby) w okresie od nieustalonego dnia 2011 r. do bliżej nieustalonego dnia 2019 r. w K., S. i O. Czynny te miały polegać na nadużyciu funkcji, fałszowaniu dokumentacji, zaniechaniu wykonania czynności, manipulowaniu dowodami, celowym wprowadzaniu w błąd Sądu oraz fikcyjnym zawiadamianiu o przestępstwie w sprawach o sygn. II K 1152/14 oraz innych postępowaniach dotyczących J. C.. Czyn ten zakwalifikowano z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.

2. Wielokrotnego złożenia fałszywych zeznań i fałszywych oskarżeń J. C. w okresie od dnia 4 kwietnia 2011 r. do dnia 24 listopada 2022 r. w K., K., S. oraz innych miejscach, w toku postępowań sądowych (o sygnaturach II K 416/20, II K 475/20 przed Sądem Rejonowym w Kluczborku; II K 355/11, II K 749/14, I K 1152/14, I K 77/16, II K 403/18 i II K 536/19 przed Sądem Rejonowym w Strzelcach Opolskich), a także postępowań przygotowawczych (o sygnaturach [...] nadzorowanych przez Prokuraturę Rejonową w Strzelcach Opolskich; [...] nadzorowanym przez Prokuraturę Rejonową w Kędzierzynie-Koźlu). Czyn ten zakwalifikowano z art. 233 § 1 k.k. i art. 234 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.

Zażalenie na powyższe postanowienie zostało złożone przez J. C. W zażaleniu zawarto również wniosek do Sądu Najwyższego o „wyłączenie Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich oraz Sądu Rejonowego w Kluczborku” i przekazanie sprawy innemu równorzędnemu sądowi.

Sprawa o sygnaturze II Kp 315/24 została przydzielona sędziemu referentowi X. Y. w dniu 17 września 2024 r. J. C. złożył wniosek o wyłączenie sędziego referenta w dniu 17 lutego 2025 r., powołując się na wątpliwości co do jego bezstronności i niezależności. Wniosek ten nie został uwzględniony postanowieniem Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich z dnia 7 marca 2025 r.

Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich uznał, że dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga rozważenia kwestii przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu wniosku o przekazanie sprawy J. C., Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich wskazał na szereg okoliczności. Po pierwsze, podkreślono wielokrotne rozpoznawanie spraw C. przez ten sam sąd. Po drugie, istotne jest to, że osoby rzekomo odpowiedzialne za przestępstwa na szkodę C. to funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w [...], jednostki właściwej dla postępowań przed Sądem Rejonowym w Strzelcach Opolskich. Ten związek może rodzić w odbiorze zewnętrznym wątpliwości co do obiektywności sędziów. Po trzecie, wskazano na wątpliwości co do rzetelności postępowania w odczuciu społecznym, wynikające z przedmiotowego i podmiotowego powiązania spraw prowadzonych przez ten sąd oraz wcześniejszych, rzekomo niekorzystnych dla C. rozstrzygnięć. Wreszcie, kluczowym argumentem był fakt, że wszyscy sędziowie Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich (w tym X.Y., X.Y.1 – wyłączony, X.Y.2. – wyłączona) orzekali już w innych sprawach dotyczących J. C.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje. Wniosek okazał się zasadny.

Zgodnie z art. 37 k.p.k., który jest przepisem wyjątkowym i nie podlega interpretacji rozszerzającej, przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu jest możliwe, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości. Jest to uzasadnione w sytuacjach, które mogą stwarzać przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy i podważać zaufanie do niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że jeżeli stroną procesu jest m.in. sędzia, ławnik, pracownik sądu lub prokurator Prokuratury tego samego okręgu, na co dzień występujący przed danym sądem – ten sąd nie powinien orzekać w sprawie. Takie podejście ma na celu dbałość o dobro wymiaru sprawiedliwości, zarówno w kontekście efektywności postępowania (uniknięcie potencjalnych wyłączeń poszczególnych sędziów), jak i wizerunku sądu jako organu niezależnego i obiektywnego.

W przedmiotowej sprawie, okoliczności faktyczne, związane z trudnością w prawidłowym ukształtowaniu składu orzekającego, a także to, że osobami oskarżonymi mieliby być policjanci z jednostki właściwej do prowadzenia dochodzeń i śledztw w sprawach zawisłych później przed tym sądem uzasadnia przekazanie sprawy innemu sądowi.

Z tych względów, uznając, że dobro wymiaru sprawiedliwości przemawia za przekazaniem sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, Sąd Najwyższy postanowił przekazać ją do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach.

[PŁ]

[r.g.]